

IDRETTSAVTALEN - VALÁŠTALLANŠIEHTADUS

Dát šiehtadusa leat Sámi Valáštallan Lihtu, dán rájes oaniduvvon SVL, ja Sámediggi soahpan, ja ulbmilin lea hábmet áššebeliid gaskasaš njuolggadusaid ásahan dihtii valáštallanšiehtadusa.

§ 1 Sisdoallu

Áššebelit leat soahpan ahte valáštallanšiehtadussii galgá gullat ortnegiid ekonomalaš rámma maid áššebelit leat soahpan galget gullat guoskevaš šiehtadussii.

Áššebelit leat soahpan ahte šiehtadusinstituhtta galgá leat dat arena gos oppalaš valáštallanpolitihkalaš doaibmabijut ja hástalusat ovddiduvvojit ja ságaškuššojuvvojit. Dat formaliserejuvvo gulahallančoahkkimis masa Sámediggi gohčču juohke čavčča ovdal juohke jagi jahkemolsuma. Dán čoahkkima ulbmil lea ságaškuššat bušehtii guoskevaš vejolašvuodaid ja hástalusaid, ja ásahtit oktasaš ulbmiliid ja strategiijaid valáštallansuorgái mat galget gustot mánga jagi ovddasguvlui.

Áššebelit leat ovttaoavilis das ahte Sámedikkis lea ovddasvástádus ovddidit valáštallanpolitihka ja ahte SVL:s lea fágalaš gelbbolašvuohta sámi valáštallamis. Áššebelit lea ovttaoavilis das ahte Sámediggi sáhtta geavahit SVL guoskevaš áššiin go Sámedikki lea oktavuoha instánssaiguin ja eiseválddeorgánaiguin báikkálaš, regionála, riikaviidosaš ja riikkaidgaskasaš dásis.

Áššebelit leat viidáseappot ovttaoavilis das ahte boahhtevaš šiehtadallamiid oktavuodas galgá šiehtadallamiid vuodul rahpat vejolašvuođa sihkkut šiehtadusas ortnegiid mat leat mielde valáštallanšiehtadusas. Odđa ortnegiid sáhtta váldit mielde daid oasseulbmiliid vuodul maid áššebelit leat soahpan dán dokumeanttas.

§ 2 Strategiijat ja proseassat

Áššebelit leat soahpan ahte galgá leat strategalaš fokus čuovvovaš surggiide:

- Sámi valáštallansurggiid ovddideapmi ja ealáskahttin
- Rekrutteren sámi valáštallamiid
- Váikkuhit identitehtaásaheaddji doaibmabijuide ja doaluide
- Ovttasbargat sámevaši vuostá, sámi valáštallama oktavuodas
- Movttiidahttit eanet oassálastimii ja rekrutteremii lulli- ja julevsámi guovllus
- Gulahallan Kulturdepartemeanttain spealloruodaid, valáštallanrusttegiid ja eará guoskevaš proseassaid oktavuodas
- Gulahallan Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR) dásis eanet oppasámi ovttasbarggu várás, ja SPR bokte hástalit Sámedikkiid váldit stuorát ovddasvástádusa das ahte sámi valáštallan buot riikkain oázžu buriid rámmaeavttuid ja váikkuhit dasa ahte sámi valáštallan organiserejuvvo buot dáin riikkain
- Eanet fokus valáštallamiid ovttasbargošiehtadusain guoskevaš fylkkagielddaiguin ja gielddaiguin, ja eará guoskevaš doaimmaheddjiiguin

Vejolašvuohta lea čalmmustahttit eará strategiijaid ja proseassaid jahkásaš bušehttašiehtadallamiin. Dat galget de čállojuvvot šiehtadallanbeaivegirjái.

§ 3 Doaimmaáigi, fápmuibidjan, rievdadusat ja eretcealkin

Áššebeliid áigumuš lea dasto hábmet ja defineret daid ulbmiliid, njuolggadusaid, ovddasvástádusaid ja geatnegasvuodaid mat galget gustot sámi valáštallanšiehtadusa jahkásaš šiehtadallamiidda.

Valáštallanšiehtadus ovddiduvvo dohkkeheapmái Sámedikki dievasčoahkkimii. Šiehtadus boahdá fápmui go áššebelit leat dohkkehan ja vuolláičállán šiehtadusa. Rievdadusaid gustovaš šiehtadusas sáhtta dahkat go áššebelit leat soahpan dakkár rievdadusaid. Dakkár rievdadusat bohtet fápmui go Sámedikki dievasčoahkkim lea daid dohkkehan. Goappašat áššebelit sáhttet cealkit eret šiehtadusa uhcimus jagi čálalaš dieđihemiin. Eretcealkin Sámedikki bealis eaktuda Sámedikki dievasčoahkkima mearrádusa.

§ 4 Šiehtadallanbealit

Sámediggi ja SVL leat šiehtadallanbealit. SVL bealis šiehtadallá šiehtadallanlávdegoddi mas leat eanemusat golbma lahtu. Sámedikki bealis šiehtadallá šiehtadallanlávdegoddi mas leat eanemusat golbma lahtu geaid Sámediggeráđđi lea nammadan. Áššebealit galget ovdal šiehtadallamiid almmuhit goabbat guoibmásis geat dat leat sin šiehtadallanlávdegotti lahttun, earret eará gi lea sin šiehtadallanjođiheaddji. SVL nammada ieš iežas lahtuid šiehtadallanlávdegodđái.

Áššebealit sáhttet ovttabeallásaččat dahje ovttas nammadit áššedovdiid geat maid sáhttet oassálastit šiehtadallamiidda. Ovttabeallásaččat nammaduvvon áššedovdit leat mielde guoskevaš áššebeali šiehtadallanlávdegottis, ja vejolaš oktasaččat nammaduvvon áššedovdit fas oassálastet šiehtadallančoahkkimiidda sorjjasmeahttun áššedovdin goappašiid áššebeliid ovddas.

Áššebealit leat soahpan váikkuhit sámi valáštallanpolitihka ovddideapmái oppasámi perspektiivvas, ja áigot danne bovdet Suoma ja Ruota sámedikkiid áirasiid dárkojeaddjin jahkásaš šiehtadallamiidda.

§ 5 Gáibádusaid ja fáladagaid ovddideapmi

Šiehtadallamat álggahuvvojit dainna ahte áššebealit almmuhit iežaset šiehtadallanvuolggasaji. SVL sádde čálalaš gáibádusa Sámediggái valáštallanšiehtadussan maŋit jahkái.

Gáibádus sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋojagi 15. b. Das galgá gáibádusa ekonomalaš rámma oktiibuot leat ákkastuvvon ja čilgejuvvon mo ruđat galget juogaduvvot, ja evttohuvvon váikkuhangaskaomiid šládja ja ulbmil galgá leat čielggaduvvon.

Sámediggi sádde dasto rámmafálaldaga ja juogadeami SVL:i maŋimusat miessemánu 1. b.

§ 6 Šiehtadallamiid áigeplána

Šiehtadallamat galget leat loahpahuuvvon maŋimusat geassemánu 15. b.

§ 7 Soahpameahttunvuolta áššebeliid gaskkas

Jus áššebealit eai soaba ođđa sámi valáštallanšiehtadusa vuosttaš šiehtadallančoahkkima maŋŋá, dahje maŋit čoahkkimiid maŋŋá, de sáhttet áššebealit searvvahit Sámediggeráđi šiehtadallamiidda. Dat galgá dahkkojuvvo šiehtadallamiid bajimus áigeplána siskkabealde, gč. § 6.

§ 8 Šiehtadallamiid botken dahje áigemeari rihkkun

Jus áššebealit eai soaba ođđa sámi valáštallanšiehtadusa ovdal geassemánu 15. b., de ovddida Sámediggeráđđi ieš Sámedikki dievasčoahkkimii evttohusa mas leat dat doaibmabijut ja ekonomalaš rámmat mat galget gustot boahttevaš šiehtadusáigodahkii.

§ 9 Máksin ja ruovttoluottamáksin

Doarjja SVL:i sáhtta máksjuvvo šiehtadusjagi álggus sohppojuvvon šiehtadusa vuodul. Sámediggi sáhtta gáibidit SVL máksit ruovttoluotta doarjaga jus ii leat doallan áigemeari, gč. 10. artihkkala raportta ja rehketdoalu sáddema birra mii lea eaktuduvvon ovttasbargošiehtadusas, jus almmuha boasttu dieđuid, dahje jus doarjja ii geavahuvvo áigumušaid vuodul dahje jus lea máksjuvvon menddo ollu doarjja.

§ 10 Raportereri

Áššebealli SVL galgá juohke jagi sáddet Sámediggái raportta/jahkediedáhusa ja rehketdoalu mat čájehit mo ruđat leat geavahuuvvon. Dat galget sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋománu 15. b. Raporta galgá čájehit lea go sohppojuvvon doaibmabidju/prošeakta čađahuuvvon šiehtadusteavstta vuodul. Raporttas galgá maid leat ollašuhthuvvon bohtosiid evalueren ja vejolaš spiehkastatraporta mas lea čilgejuvvon manne sohppojuvvon šiehtadus ii leat čađahuuvvon. Raporttas galgá maid boahit ovdan lea go, dahje man muddui doaibmabidju/prošeakta lea ovddidan dáseárvvu sohkabeliid gaskkas. Raporttas galgá maid leat spesifiserejuvvon ruhtageavaheami rehketdoallu doaibmabiju/prošeavtta vuodul ja biddjojuvvo mielddusin raportti. Rehketdoalu galgá registrerejuvvon dahje stáhtaautoriserejuvvon revisor leat revideren.

Lassin bajábealde namuhuvvon standárdašiehtadussii reporterema ja rehketdoalu birra, sáhttet áššebealit šiehtadallamiid bokte soahpat eanet eavttuid doarjagiidda, reporteremii ja rehketdollui. Sámediggi ja Riikarevišuvdna sáhtte dárkkistit geavahuvvojit valáštallanšiehtadussii guoski ruđat eavttuid vuodul.

§ 11 Beavdegirji

Sámediggi čállá beavegirji áššebeliid gaskasaš šiehtadallamiin. Beavdegirjii bohtá ovdan geat leat šiehtadallan áššebeliid bealis ja áigemuddu goas šiehtadallan lea čađahuvvon. Beavdegirjii lea maid sohppojuvvon šiehtadus, vejolaš soahpameahttunvuodát ja vejolaš beavdegirjelasáhusat. Šiehtadallanbeavdegirji lea dohkkehuvvon go áššebealit dan leat vuolláičállán.

§ 12 Valástallanšiehtadusa dohkkeheapmi

Sámediggeráđđi ovddida sohppojuvvon valástallanšiehtadusa Sámedikki dievasčoahkkimii.

§ 13 Fápmuibidjan ja bistu

Sohppojuvvon valástallanšiehtadus bohtá fápmui odđajagimánu 1. b. 2023, ja lea fámus dassážiigo odđá šiehtadus sohppojuvvo.

Karášjohka /11 - 2022

Per John. Anti,
SVL stivrajodiheddji (sign.)

Sámediggepresideanta Silje Karine Muotka
(sign.)